

Nr 51.

Ankom till riksdagens kansli den 13 juni 1936 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 8 kap. 4 § lagen om förmynderskap m. m.

Genom en den 30 april 1936 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 250, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag angående ändrad lydelse av 8 kap. 4 § lagen om förmynderskap; samt
- 2) lag angående ändrad lydelse av 68—70 §§ lagen den 22 juni 1911 (nr 55 s. 1) om ekonomiska föreningar.

Genom proposition, nr 249, till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag till vissa ändringar i bestämmelserna beträffande jordbrukskasserörelsen. Förevarade proposition, nr 250, upptager lagändringar i två skilda avseenden, vilka äga samband med vissa i propositionen nr 249 framlagda förslag.

Förslaget till lag angående ändrad lydelse av 8 kap. 4 § lagen om förmynderskap.

Enligt 8 kap. 4 § lagen om förmynderskap skola omyndigs penningmedel göras räntebärande och berättigas förmyndaren att för sådant ändamål, bland annat, i myndlingens namn insätta medlen hos postsparbanken eller sparbank eller för längre tid hos annan bank. Av lagberedningens motiv till förslaget till lagen framgår, att det icke är avsett, att centralkassa för jordbrukskredit skall här anses såsom bank. Såsom följd härav är förmyndare, som vill göra den omyndiges penningmedel räntebärande genom insättning i centralkassa, jämlikt 5 § i samma kapitel pliktig att söka överförmyndarens samtycke därtill.

I propositionen nr 249 anför chefen för jordbruksdepartementet, bland annat, att något bärande skäl att vägra centralkassor för jordbrukskredit rätt att mottaga omyndigas medel numera — under förutsättning att i samma proposition föreslagen statlig inspektion över jordbrukskasserörelsen komme till stånd — icke torde kunna åberopas. Vid sådant förhållande och då det

torde vara obestriddigt, att kasserörelsen lede men av de nuvarande inskränkande bestämmelserna, syntes desamma böra ändras. I enlighet därmed borde i 8 kap. 4 § lagen om förmynderskap intagas föreskrift därom, att med bank avsåges jämväl centralkassa för jordbrukskredit.

Förslag av sådan innebörd har framlagts i nu förevarande proposition, nr 250.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 68—70 §§ lagen om ekonomiska föreningar.

När medlem av jordbrukskassa avgått ur kassan, skall, enligt 68 § tredje stycket lagen den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar, genom styrelsens försorg avgången ofördröjligen kungöras såväl i allmänna tidningarna som i tidning inom orten.

I propositionen nr 249 framhåller chefen för jordbruksdepartementet, bland annat, att kungörelseförfarandet för kasserörelsen syntes så på en gång obehövt och besvärande, att man merendels uraktlåtit att efterleva de gällande lagbestämmelserna därom. Man borde därför enligt departementschefens mening, därest absoluta hinder icke ur andra synpunkter mötte, söka tillmötesgå det krav på ändring av de gällande bestämmelserna, som framkommit från kasserörelsens sida.

Enligt § 53 nu gällande förordning om jordbrukets kreditkassor är jordbrukskassa förhindrad att utan medgivande av centralkassans styrelse förskaffa sig kredit i annan kreditinrättning. I propositionen nr 249 föreslås sådan ändring i denna paragraf att förbudet utsträckes till att avse kredit hos en var annan än kreditkassan. Vidare föreslås införande i samma förordning av två nya paragrafer, betecknade § 33 a och § 54 a, i vilka stadgas *dels* att då medlem av jordbrukskassa avgått, styrelsen för kassan skall, i stället för att om avgången utfärda kungörelse på sätt i lagen om ekonomiska föreningar sägs, ofördröjligen till centralkassan göra skriftlig anmälan om avgången, *dels ock* att anmälningar om medlemmars avgång, som inkomma från jordbrukskassor, skola av styrelsen för centralkassa samlas och ordnas samt hållas tillgängliga för en var, som vill taga kännedom om dem. Chefen för jordbruksdepartementet har beträffande dessa föreslagna nya bestämmelser i § 33 a och § 54 a anført, att därest förbudet för jordbrukskassa att förskaffa sig kredit utsträcktes i enlighet med vad förut angivits, det syntes som om det nuvarande kungörelseförfarandet vid medlems avgång skulle kunna, utan att eventuella borgenärens intressen trädde för nära, utbytas mot ett underrättelseförfarande på sätt föreslagits. Under förutsättning att nyssnämnda ändring vidtoges i § 53 i förordningen om jordbrukets kreditkassor, tillstyrkte alltså departementschefen förslaget om införande av underrättelseförfarande vid medlems avgång.

I förevarande proposition, nr 250, upptagas de ändringar i lagen om ekonomiska föreningar, som erfordras för införandet av det ifrågasatta förfarandet vid avgång av medlem i jordbrukskassa. Sålunda föreslås införande i 68 § tredje stycket av lagen den bestämmelsen, att i fråga om förening,

som vunnit godkännande såsom jordbrukskassa, må i stället för det föreskrivna kungörelseförfarandet underrättelse om avgången genom styrelsens försorg meddelas i annan, för fordringsägarna betryggande ordning, efter ty Konungen därom förordnar. Härav föranledas vissa redaktionella jämkningar i paragrafen i övrigt ävensom i lagens 69 och 70 §§.

Propositionen nr 249 har behandlats av sammansatt banko- och jordbruksutskott, vilket i avgivet utlåtande, nr 1, tillstyrkt propositionen med vissa ändringar. Beträffande dagen för de föreslagna författningarnas ikraftträdande, i propositionen fixerad till den 1 juli 1936, har nämnda utskott förordat sådan ändring av författningsförslagen, att ikraftträdandet skall ske först den 1 oktober 1936.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det i förevarande proposition, nr 250, framlagda förslaget till lag angående ändrad lydelse av 8 kap. 4 § lagen om förmynderskap i vidare mån än beträffande dagen för ikraftträdandet, vartill utskottet nedan återkommer.

Utskottet.

Beträffande det i förevarande proposition nr 250 framlagda förslaget till lag angående ändrad lydelse av 68—70 §§ lagen den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar har utskottet beaktat, att Kungl. Maj:t genom propositionen nr 249 föreslagit riksdagen att antaga ett förslag om bland annat införande i förordningen om jordbrukets kreditkassor av bestämmelse, att det nuvarande kungörelseförfarandet vid jordbrukskassemédlems avgång skall utbytas mot ett underrättelseförfarande. Utskottet vill därför förorda en omformulering av den nu föreslagna bestämmelsen i 68 § lagen om ekonomiska föreningar.

Ikraftträdandet av de nu föreslagna lagarna torde, i överensstämmelse med vad sammansatta banko- och jordbruksutskottet såsom förut nämnts förordat i fråga om de av samma utskott behandlade författningsförslagen, böra bestämmas till den 1 oktober 1936.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande att de i förevarande proposition, nr 250, framlagda lagförslagen icke kunnat i oförändrat skick av riksdagen antagas, måtte för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1) **L a g**

angående ändrad lydelse av 8 kap. 4 § lagen om förmynderskap.

Härigenom förordnas, att 8 kap. 4 § lagen om förmynderskap skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

4 §.

Den omyndiges — — — av Konungen.

Med bank avses i denna lag jämväl centralkassa för jordbrukskredit.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1936.

2) Lag

**angående ändrad lydelse av 68—70 §§ lagen den 22 juni 1911
(nr 55 s. 1) om ekonomiska föreningar.**

Härigenom förordnas, att 68—70 §§ lagen den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

68 §.

Om medlems — — — i medlemsförteckningen.

Genom styrelsens — — — styrker avgången.

Har medlem avgått, skall genom styrelsens försorg underrättelse om avgången ofördröjligen kungöras såväl i allmänna tidningarna som ock i den tidning inom orten, där enligt 78 § vad i föreningsregistret blivit infört kungöres. I fråga om förening, som vunnit godkännande såsom jordbrukskassa, må dock i stället för genom dylikt kungörande underrättelse om avgången genom styrelsens försorg meddelas i annan, för fordringsägarna betryggande ordning, efter ty *Konungen därom förordnar*.

Har medlem avgått, skall genom styrelsens försorg underrättelse om avgången ofördröjligen kungöras såväl i allmänna tidningarna som ock i den tidning inom orten, där enligt 78 § vad i föreningsregistret blivit infört kungöres. I fråga om förening, som vunnit godkännande såsom jordbrukskassa, må dock i stället för genom dylikt kungörande underrättelse om avgången genom styrelsens försorg meddelas i annan för fordringsägarna betryggande ordning, efter ty *därom särskilt förordnas*.

Underlåter styrelsen att kungöra eller meddela underrättelse om medlems avgång såsom ovan sägs, äge Konungens befallningshavande, på ansökan av den avgående medlemmen eller hans rättsinnehavare och efter styrelsens hörande, att förordna om åtgärdens vidtagande.

69 §.

Inträdande medlem — — — inträdet häftar.

Avgår medlem, svare han ej för de föreningens förbindelser som upp-

*(Utskottets förslag.)**(Kungl. Maj:ts förslag.)*

komma efter det underrättelse om hans avgång, efter ty i 68 § stadgas, kungjorts eller meddelats, med mindre av omständigheterna framgår, att den med vilken avhandlats varken haft eller bort hava kunskap om avgången; ej heller svare avgången medlem för förbindelser som uppkommit före kungörandet eller meddelandet men efter avgången, där den med vilken avhandlats ägde vetskap om avgången.

70 §.

Medlems ansvarighet — — — §§ sägs.

Avgången medlem vare från sin ansvarighet fri, där ej föreningens tillgångar avträdas till konkurs, efter ansökning som göres inom ett år från det underrättelse om avgången, efter ty i 68 § stadgas, kungjordes eller meddelades.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1936.

Stockholm den 13 juni 1936.

På första lagutskottets vägnar:

S. LINNÉR.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Anderson* i Hägelåkra, *Klefbeck*, *Svenson* i Eskhult, *Löfgren*, *Norling*, *Otto Wangson*, *Ekströmer* och *Verner Andersson*;

från andra kammaren: herrar *Linnér*, *Nilsson* i Antnäs och *Hedlund* i Östersund, fru *Östlund* samt herrar *Olsson* i Rimforsa, *Olsson* i Mellerud, *Johansson* i Bro och *Lindberg* i Stockholm.

Reservation

av herrar *Linnér, Anderson* i Hägelåkra, *Klefbeck, Löfgren, Norling* och *Nilsson* i Antnäs, vilka anförde:

Vad angår det i förevarande proposition, nr 250, framlagda förslaget om införande av rätt för förmyndare att även utan överförmyndarens samtycke insätta omyndigs medel i centralkassa för jordbrukskredit, synes det oss som om betydelsen för kasserörelsen av en dylik bestämmelse blivit överskattad. Enligt vår mening bör hänsynen till de omyndigas intressen här vara i första rummet avgörande. I propositionen nr 249 ha föreslagits ändringar i skilda avseenden beträffande jordbrukskasserörelsen, bland annat anordnande av en central statlig inspektion över densamma samt utvidgning av centralkassornas rätt till inlåning å bankmässiga räkningar. Även om dessa förslag bifallas, synes den ovan antydda ändringen i fråga om förmyndarmedel icke böra genomföras, förrän erfarenhet vunnits beträffande omorganisationens inverkan på centralkassornas verksamhet. Vi kunna därför icke för närvarande tillstyrka förslaget till ändring i förmynderskapslagen och hemställa alltså,

att det i förevarande proposition, nr 250, framlagda förslaget till lag angående ändrad lydelse av 8 kap. 4 § lagen om förmynderskap icke måtte av riksdagen bifallas.